

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 a § lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna samt till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna, ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen, folkpensionslagen, lagen om bostadsbidrag för pensionstagare, familjepensionslagen, lagen om vårdbidrag för barn och lagen om handikappbidrag skall ändras.

År 1999 skall en indexjustering göras även i vårdbidraget för pensionstagare, vårdbidraget för barn samt handikappbidraget. När indexjusteringarna genomförs skall dock inte den kostnadsstegring som inträffat från oktober 1994 till oktober 1997 beaktas. Det föreslås att sänkningen av folkpensionens basdel skall tidigareläggas från ingången av till ingången av januari 1999 varvid sänkningen av folkpensionen kan genomföras samtidigt som de nya grunderna för förskottsinnehållningen träder i kraft. Det föreslås att basdelen sänks med dock endast 17,3 % år 1999.

De ersättningar som betalas för en rehabiliteringstid på grund av olycksfall eller

trafikskador föreslås bli beaktade när folkpensionen, efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen samt bostadsbidraget för pensionstagare fastställs. Dessutom föreslås att stödet för hemvård av barn samt utbildningsstödet enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning skall beaktas som inkomst när efterlevandepensionen och bostadsbidraget för pensionstagare fastställs.

Ett minimibelopp föreslås för det stöd som betalas som vårdbidrag för barn samt som barnpension. Beloppet skall vara 31 mk per månad enligt nivån på folkpensionsindex för innevarande år. Det föreslås att kravet på bosättning i Finland en viss tid slopas. Bortsett utgör en grund för betalning av handikappbidrag i de fall då ett barn som skadats utomlands i Finland har erhållit vårdbidrag för barn när barnet fyller 16 år.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 1999 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av 1999.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Indexjusteringar

I samband med folkpensionsreformen 1996 fattades beslut om att inga indexförhöjningar skall göras under åren 1996, 1997 och 1998 vad gäller vårdbidrag för pensionstagare enligt 30 a § folkpensionslagen (347/1956), vårdbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn (444/1969) och handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/1988). Bestämmelser om detta finns i 1 a § lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnads-kostnaderna (348/1956).

Sänkning av basdelen

Från början av 1996 har folkpensionen i dess helhet varit föremål för avdrag för pensionsinkomst eftersom annan pensionsinkomst har inverkat även på basdelens belopp i nya beviljade folkpensioner. Samtidigt sänktes beloppet av folkpensionens basdel för dem till vilka folkpension redan betalas och som inte på grund av annan pensionsinkomst längre skulle ha rätt till folkpension. Sänkningen var 60 mk per månad. Dylika folkpensioner sänktes fortsättningsvis under åren 1997 och 1998 så att pensionen minskades med 20 % beräknat på beloppet av basdelen 1996. Folkpensionen sänks fortsättningsvis med 20 % per år. Folkpensionen slopas helt och hållet vid ingången av 2001 för dem som inte på grund av arbetspension eller annan pensionsinkomst längre har rätt till folkpension.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/1995) bestämdes det att sänkningen av folkpensionens basdel alltid skulle genomföras på årets första dag. Eftersom de nya grunderna förskottsinnehållningen trädde i kraft vid ingången av februari skulle de ändringar i pensionens belopp som följde av sänkningen av folkpensionen och av de nya skattegrunderna ha inträffat under på varandra följande månader. För att förhindra detta ändrades den ovan nämnda ikraftträdelsebestämmelsen genom en lag som trädde i

kraft vid ingången av 1997 (979/1996) så att sänkningen av basdelen inom folkpensionen för 1997 har genomförts vid ingången av februari dvs. samtidigt som de nya grunderna för förskottsinnehållningen trädde i kraft.

Beaktande av vissa förmåner

I 26 § folkpensionslagen anges de pensions- och motsvarande förmåner som skall beaktas när folkpensionen fastställs. Av de förmåner som anges i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) beaktas olycksfallspension, familjepension, livränta och försörjningspension. Av ersättningar enligt lagar som gäller trafikförsäkring beaktas invalidpension och familjepension samt ersättning för förlorad inkomst. Ersättning för förlorad inkomst beaktas dock först efter att ett år förflutit efter att skadan inträffat.

Om en person genomgår rehabilitering på grund av ett olycksfall eller en trafikskada betalas till denne en ersättning för rehabiliteringstiden med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991). Med stöd av nämnda lagar kan en person få ersättning för inkomstbortfall, olycksfallspension, livränta eller invalidpension. Förmånerna betalas för rehabiliteringstiden oberoende av svårighetsgraden alltid till fullt belopp. Förmåner som betalas till fullt belopp för rehabiliteringstiden skall inte enligt 26 § folkpensionslagen beaktas när folkpensionen fastställs även om motsvarande förmåner som betalas för någon annan tid än rehabiliteringstiden inverkar på folkpensionens belopp. De förmåner som betalas för rehabiliteringstiden beaktas inte heller när efterlevandepensionens kompletteringsbelopp enligt familjepensionslagen (38/1969) eller bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) fastställs.

Utbildningsstödet enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) är enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare och familjepensionslagen prioriterad inkomst i motsats till det allmänna bostadsbidraget enligt lagen om bostadsbidrag

(408/1975). Arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993), med hjälp av vilket stöd ges även för arbetslösa studier, utgör inkomst inom vardera bostadsbidragssystemet.

Stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård av barn (797/1992) beaktas inte som årsinkomst när bostadsbidraget för pensionstagare fastställs. I 6 § 2 mom. 10 punkten lagen om bostadsbidrag för pensionstagare hänvisas till lagen om stöd för hemvård av barn vilken har upphävts genom lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996). Enligt i nämnda lag är stöd för hemvård av barn alltså prioriterad inkomst när bostadsbidraget för pensionstagare fastställs. Däremot har stödet för privat vård av barn tolkats utgöra arbetsinkomst för vårdaren. När ett allmänt bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag beviljas skall såväl stödet för hemvård som för privat vård av barn räknas som inkomst. Inom parallella stödssystem förekommer det sålunda olika inkomstbegrepp vad gäller stödet för hemvård av barn. Även enligt 15 b § 3 mom. 10 punkten familjepensionslagen är stöd för hemvård av barn prioriterad inkomst motsvarande vad som sägs i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare.

Förmånens minimibelopp

Bestämmelser om minimibeloppet av den förmån som betalas ut saknas vad gäller vårdbidrag för barn enligt lagen om vårdbidrag för barn och barnpension enligt lagen om familjepension eftersom vårdbidraget för barn och barnpensionens grundbelopp inte samordnas med någon annan finländsk förmån. På basis av internationella bestämmelser är det dock möjligt att avdra en motsvarande förmån som betalas från utlandet från en förmån som betalas i Finland och som därför kan bli oskäligt liten i förhållande till kostnaderna för administrationen.

Kravet på boendetid i fråga om handikappbidrag

När handikappbidrag beviljas enligt lagen om handikappbidrag tillämpas bestämmelserna om boendetid i 23 § folkpensionslagen. Rätt till handikappbidrag har en i Finland bosatt finsk medborgare som efter att ha fyllt 16 år har bott här i minst tre år. Om personen inte är finsk medborgare måste han

efter att ha fyllt 16 år vara bosatt i Finland oavbrutet minst fem år omedelbart innan förmånen börjar. De ovan nämnda tidsgränserna tillämpas dock inte om sökanden har blivit arbetsoförmögen medan han varit bosatt i Finland och innan det har förflutit fem år från det att han fyllt 16 år.

Ett barn som flyttar från utlandet har utan boendekrav rätt att erhålla ett vårdbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn. Utbetalningen av vårdbidrag upphör när barnet fyller 16 år. Om en sjukdom utbryter eller en skada uppkommer när barnet är bosatt utomlands kan barnet inte omedelbart efter att vårdbidraget upphört beviljas handikappbidrag eftersom kravet på boendetid enligt folkpensionslagen inte uppfylls.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Genom de föreslagna ändringarna om fastställandet av folkpensionsindex samt sänkningen av den tidigare basdelen i folkpensionen blir det möjligt att låta de nya grunderna för förskottsinnehållningen träda i kraft vid ingången av 1999. Regeringen har i november 1997 i anslutning till det inkomstpolitiska avtalet beslutat att ikraftträdandet av grunderna för förskottsinnehållningen 1999 skall tidigareläggas från ingången av februari till ingången av januari. Av denna anledning har regeringens propositioner om skattegrunderna och socialskyddsavgifterna för år 1999 godkänts i riksdagen redan under vårsessionen.

Det är också ändamålsenligt att vid ingången av 1999 justera det handikappbidrag och de vårdbidrag genom vilka särskilda kostnader som orsakas av ett handikapp eller en sjukdom ersätts så att nivån på dessa höjs. Följaktligen genomförs 1999 en indexjustering som motsvarar stegringen i levnadskostnaderna förutom vad gäller folkpension även i fråga om vårdbidrag för pensionstagare i enlighet med folkpensionslagen, vårdbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn samt handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag. Dessa förmåner skall justeras så att den kostnadsstegring som inträffat från oktober 1994 till oktober 1997 inte beaktas.

För att indexjusteringarna skall kunna beaktas i de nya grunderna för förskottsinnehållningen vilka träder i kraft vid ingången av 1999 skall den tidpunkt som utgör bas

för indexjusteringarna tidigare läggs genom ett statsrådsbeslut som utfärdas separat. Med början 1999 skall folkpensionsindex beräknas på basis av det genomsnittliga poängtalet för levnadskostnadsindex för juli-september föregående år. Genom att sättet att beräkna folkpensionsindex ändras kommer även indexjusteringen för 1999 att motsvara ändringen i levnadskostnadsindex för hela året.

Den sänkning av folkpensionen som gäller dem som erhållit folkpensionens tidigare basdel har 1997 och 1998 genomförts samtidigt som de nya grunderna för förskottsinnehållningen trädde i kraft. År 1999 tidigare läggs ikraftträdandet av grunderna för förskottsinnehållningen från ingången av februari till ingången av januari. För att man inte skall bli tvungen att två gånger justera de folkpensioner som utbetalas under på varandra följande månader föreslås det att sänkningen av folkpensionen tidigare läggs till ingången av januari 1999 för dem som 1996 erhållit enbart folkpensionens basdel. För att det inkomstbortfall som härigenom orsakas pensionstagarna skall kunna kompenseras, föreslås att folkpensionens basdel vid ingången av 1999 sänks med endast 17,3 %. Detta genomförs så att ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen ändras. De sänkningar av folkpensionerna som skall genomföras under åren 2000—2002 skall på motsvarande sätt göras vid ingången av året. Förslaget innebär att folkpensionens basdel slopas helt vid ingången av år 2002, varvid basdelen sänks med 2,7 %.

För att en överkompensation skall kunna undvikas föreslås det att den ersättning för inkomstbortfall, olycksfallspension, livränta och invalidpension som betalas för rehabiliteringstiden skall beaktas vid fastställandet av folkpension ifall dessa förmåner betalas på basis av lagarna om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller enligt trafikförsäkringslagen. Det föreslås att dessa förmåner som betalas för rehabiliteringstiden skall beaktas som årsinkomst även när ett bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare samt efterlevandepensionens kompletteringsbelopp enligt familjepensionslagen fastställs.

Det föreslås vidare att ett utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning skall betraktas som en sådan årsinkomst som skall beaktas enligt lagen om

bostadsbidrag för pensionstagare och familjepensionslagen för att bestämmelserna skall sammanfalla med den motsvarande bestämmelsen i fråga om det allmänna bostadsbidraget och skall trygga ett jämlikt bemötande av arbetslösa personer när de deltar i utbildning.

För att inkomstbegreppen skall förenhetligas föreslås dessutom att lagen om bostadsbidrag för pensionstagare och familjepensionslagen ändras så att stödet för hemvård av barn beaktas som årsinkomst när bostadsbidraget för pensionstagare och efterlevandepensionen fastställs. Det nya inkomstbegreppet vad gäller bostadsbidraget för pensionstagare kommer att sammanfalla med inkomstbegreppet i fråga om det allmänna bostadsbidraget enligt lagen om bostadsbidrag. Enligt familjepensionslagen skall vårdtillägget inom stödet för hemvård av barn dock alltjämt förbli en prioriterad inkomst eftersom efterlevandepensionen beaktas som inkomst när vårdtillägget fastställs.

Det föreslås att av de förmåner som ovan föreslagits utgöra årsinkomst utbildningsstödet enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning samt stödet enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn skall likställas med arbetsinkomst när efterlevandepensionens kompletteringsbelopp enligt familjepensionslagen fastställs. Av de förmåner som likställs med arbetsinkomst beaktas endast 60 % som inkomst enligt 30 § familjepensionslagen om förmånslåtar har avlidit den 1 juli 1990 eller därefter.

Det föreslås att i lagen om vårdbidrag för barn tas in en bestämmelse om det minsta beloppet av ett vårdbidrag för barn som kan betalas ut. Det föreslås att i 28 § familjepensionslagen tas in en motsvarande bestämmelse om förmånens minimibelopp. I bestämmelsen regleras storleken på barnpensionens grundbelopp och kompletteringsbelopp. På så sätt undviker man att betala ut oskäligt små förmånsposter i de fall då förmånerna räknas samman på ett internationellt plan. Det föreslås att minimibeloppet är 31 mark per månad enligt nivån på folkpensionsindex 1998.

I lagen om handikappbidrag föreslås en bestämmelse som motsvarar den för närvarande tillämpliga 23 § folkpensionslagen som gäller den minimitid för bosättning i Finland som utgör grund för förmånen. För att boendekravet enligt folkpensionslagen

skall lindras föreslås det en bestämmelse om att barn skall kunna beviljas handikappbidrag oberoende av boendetiden om barnet då det fyller 16 år erhåller vårdbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Kostnadsverkan av den indexjustering som genomförs 1999 och avser vårdbidraget för pensionstagare, vårdbidraget för barn och handikappbidraget kommer sammanlagt att uppgå till ca 20 milj. mk, vilket motsvarar en ökning av folkpensionsindex med 1,3 % år 1999.

När sänkningen av den tidigare basdelen i folkpensionen tidigareläggs från ingången av februari till ingången av januari kommer utgifterna för folkpensionsförsäkringen att minska med ca 30 milj. mk år 1999. Om sänkningen av basdelen minskas från 20 % till 17,3 % år 1999, ökar utgifterna för folkpensionsförsäkringen med sammanlagt ca 100 milj. mk under perioden 1999–2001, varvid andelen för 1999 beräknas uppgå till ca 50 milj. mk.

Att ersättningar för rehabiliteringstiden, stödet för hemvård av barn samt utbildning enligt lagen om vuxenutbildning beaktas som inkomst kommer att minska folkpensionsanstaltens utgifter för förmåner med uppskattningsvis sammanlagt 12 milj. mk år 1999. I en situation då balans uppnåtts efter 2–3 år kommer inbesparingseffekten att som störst vara sammanlagt ca 50 milj. mk.

De övriga föreslagna ändringarnas stats-ekonomiska verkningar kommer att vara obetydliga. Beloppet av vårdbidrag för barn

eller barnpension kommer på grund av ett motsvarande stöd från utlandet att sänkas endast i ett fåtal fall per år. Att kravet på en boendetid inte tillämpas i fråga om handikappbidrag berör endast några barn per år varför dess kostnadshöjande effekt kommer att vara obetydlig.

Den största verkan på förmånstagarnivå kommer beaktandet av ersättningarna för rehabilitering att ha. Sålunda kommer en ansökan om folkpension, efterlevandepensionens kompletteringsbelopp eller bostadsbidrag för pensionstagare att i allmänhet inte godkännas i dess helhet eller så kommer en tidigare beviljad förmån att upphöra under rehabiliteringstiden. Uppskattningsvis 1 000 nya rehabiliteringsperioder påbörjas årligen till följd av olycksfall eller trafikskador. I en balanssituation uppgår de anhängiga rehabiliteringsfallen till i genomsnitt drygt 2000.

Enligt förslaget sjunker folkpensionens tidigare basdel år 1999 med 11 mk mindre per månad än vad som förutsetts, ifall sänkingsprocenten minskas från 20 % till 17,3 %. Omkring 380 000 personer uppbär dylik basdel.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med folkpensionsanstalten.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 1999 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna

1 a §. Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. som gäller de indexjusteringar som skall göras i vårdbidraget för pensionstagare,

vårdbidraget för barn samt handikappbidraget vid ingången av 1999 och därefter. I indexjusteringarna skall stegringen i levnadskostnaderna från oktober 1994 till oktober 1997 inte beaktas. Från och med ingången 1999 skall indexjusteringen av förmånerna procentuellt vara av samma storlek som i fråga om de övriga förmåner som är bundna vid folkpensionsindex.

1.2. Lagen om ändring av folkpensionslagen

Det föreslås att 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen ändras så att sänkningen av folkpensionen år 1999 görs vid ingången av januari och likaså vid ingången av januari de därpåföljande åren. Det föreslås att basdelen sänks med 17,3 % år 1999, 20 % år 2000 och år 2001 samt med 2,7 % år 2002.

Ikraftträdelsebestämmelse. I 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen föreskrivs om indexnivån på de markbelopp som anges i lagen. Indexnivån skall motsvara den tidigare indexnivån och sålunda motsvara det poängtal för folkpensionsindex som gällde i mars 1981.

1.3. Folkpensionslagen

26 §. Det föreslås att till paragrafens 1 mom. fogas en ny 3 a—punkt i vilken anges hur de ersättningar som betalas för den tid rehabilitering ges till följd av ett olycksfall eller en trafikskada skall räknas som inkomst. När folkpensionen fastställs skall som inkomst räknas ersättning för inkomstbortfall, olycksfallspension, livränta samt invalidpension som betalas för rehabiliteringstiden på basis av ett olycksfall eller en trafikskada. Ändringen skall gälla även de fall då rehabiliteringen inleds medan förmånstagaren lyfter folkpension. Däremot skall fortsättningsvis som inkomst inte betraktas rehabiliteringspenning eller rehabiliteringstillägg enligt arbetspensionslagarna, rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), rehabiliteringspenning för anhörig, rehabiliteringsunderstöd enligt prövning, rehabiliteringsförmåner inom arbetsförvaltningen och inte heller specialvårdspenning som ersätter inkomstbortfall för ett barns föräldrar under den tid barnet ges rehabilitering.

Ikraftträdelsebestämmelse. I 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen föreskrivs om hur de rehabiliteringsförmåner som avses i förslaget till 26 § 1 mom 3 a—punkt i denna lag skall räknas som inkomst. När folkpensionen fastställs skall som inkomst räknas en sådan ersättning för inkomstbortfall för rehabiliteringstiden, olycksfallspension, livränta och invalidpension som börjar den 1 januari 1999 eller därefter.

1.4. Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

6 §. Det föreslås att begreppet prioriterad inkomst fogas till det inledande stycket i paragrafens 2 mom. Begreppet används för inkomster som faller utanför årsinkomsten.

Paragrafens 2 mom. 5 punkt skall ändras i fråga om hur förmåner för rehabiliteringstiden skall räknas som inkomst så att samma principer som föreslås i 26 § 1 mom. 3 a-punkten folkpensionslagen iakttas. När bostadsbidraget för pensionstagare fastställs skall som inkomst dock även räknas den dagpenning som betalas för rehabiliteringstiden. Dessutom föreslås att 5 punkten ändras så att de förmåner som betalas enligt lagen om arbetspolitisk vuxenutbildning räknas som inkomst.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. 10 punkt ändras så att stöd för hemvård och stöd för privat vård enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn till alla delar skall räknas som inkomst för stödtagaren även i fråga om bostadsbidrag för pensionstagare. De kommunala tilläggen till stöden skall räknas som inkomst på motsvarande sätt.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. 12 punkt ändras så att där används begreppet prioriterad inkomst.

Ikraftträdelsebestämmelse. I 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen föreskrivs att de rehabiliteringsförmåner som avses i 6 § 2 mom. 5 punkten skall räknas som inkomst om de börjar den 1 januari 1999 eller därefter.

I 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen föreskrivs om hur en förmån enligt lagen om stöd för hemvård av barn och lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning skall räknas som inkomst. Om en person erhåller bostadsbidrag för pensionstagare när den föreslagna lagen träder i kraft skall de ovan nämnda förmånerna räknas som inkomst när bostadsbidraget efter att denna lagändring har trätt i kraft justeras av någon annan orsak på basis av 8 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare.

1.5. Familjepensionslagen

15 b §. Det föreslås att begreppet prioriterad inkomst fogas till det inledande stycket i

paragrafens 3 mom. Begreppet används för inkomster som faller utanför årsinkomsten.

Paragrafens 3 mom. 9 punkt skall ändras i fråga om hur förmåner för rehabiliteringstiden samt utbildning enligt lagen om arbetskraftspolitisk utbildning skall räknas som inkomst så att den motsvarar vad som föreslås i 6 § 2 mom. 5 punkten lagen om bostadsbidrag för pensionstagare.

Det föreslås att paragrafens 3 mom. 10 punkt ändras vad gäller stöd för hemvård av barn enligt samma grunder som föreslås i 6 § 2 mom. 10 punkten lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Vårdtillägget inom stödet för hemvård av barn skall dock inte räknas som inkomst när efterlevandepensionens kompletteringsbelopp fastställs eftersom efterlevandepensionen beaktas som inkomst när vårdtillägget fastställs.

Det föreslås att hänvisningar till 2—5, 7—9 och 11 punkten fogas till paragrafens 3 mom. 12 punkt. Som inkomst när efterlevandepensionens kompletteringsbelopp fastställs skall inte räknas förmåner som betalas från utlandet och som motsvarar de som prioriterad inkomst betraktade förmåner som nämns i punkterna. Bestämmelsen skall i tillämpliga delar motsvara den motsvarande bestämmelsen i 6 § 2 mom. 12 punkten lagen om bostadsbidrag för pensionstagare.

28 §. Till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. i vilket anges beloppet av den minsta barnpension som kan betalas. Som barnpension betalas ett grundbelopp som 1998 uppgår till 268 mk per månad. Dessutom kan ett kompletteringsbelopp om högst 359 mk per månad betalas ut. Den barnpension som betalas ut kan vara mindre än grundbeloppet i fråga om de barnpensioner som fastställs enligt rådets förordning (EEG) nr 1408/1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, nedan *socialskyddsförordningen*. För dylika situationer föreskrivs att den minsta barnpension som betalas ut är 31 mk per månad enligt nivån på folkpensionsindex för 1998.

30 §. Det föreslås att paragrafens 1 mom. 5 punkt ändras så att en dagpenning eller en ersättning för inkomstbortfall som på basis av ett olycksfall eller en trafikskada betalas för en rehabiliteringsperiod och som nämns i 15 b § 3 mom. 9 punkten i denna lag skall räknas som inkomst men inte likställas med arbetsinkomst. Sålunda skall de i sin helhet räknas som inkomst när efterlevandepensio-

nens kompletteringsbelopp fastställs för personer som har blivit änklings den 1 juli 1990 eller därefter.

Paragrafens 1 mom. 6 punkt ändras så att utbildningsstöd enligt lagen om arbetspolitisk vuxenutbildning och annan förmån som betalas för utbildningstiden och ersätter inkomstbortfall, t.ex. yrkesutbildningsbidrag och vuxenutbildningstillägg skall likställas med arbetsinkomst.

På motsvarande sätt föreslås i 1 mom. 7 punkten att med arbetsinkomst likställs vårdpenning och partiell vårdpenning för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn, vårdpenning och vårdtillägg inom stödet för privat vård samt kommunala stöd. Sålunda skall som inkomst räknas endast 60 % av de förmåner som nämns i 6 och 7 punkten när efterlevandepensionens kompletteringsbelopp fastställs för personer som har blivit änklings den 1 juli 1990 eller därefter.

Ikraftträdelsebestämmelse. I 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen föreskrivs att de ersättningar som betalas för rehabiliteringstiden på basis av ett olycksfall eller en trafikskada och avses i 15 b § 3 mom. 9 punkten skall räknas som inkomst om de börjar den 1 januari 1999 eller därefter.

I 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen föreskrivs att det minsta belopp som betalas ut som barnpension enligt 28 § 4 mom. i denna lag skall tillämpas på sådana barnpensioner som beviljats innan denna lag träder i kraft när barnpensionen efter att denna lag har trätt i kraft justeras nästa gång av någon annan orsak. Enligt socialskyddsförordningen skall justering genomföras en gång per 12 månader.

I 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen föreskrivs om hur en förmån enligt lagen om stöd för hemvård av barn och lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning skall räknas som inkomst. Om en person erhåller efterlevandepensionens kompletteringsbelopp när denna lag träder i kraft skall de ovan nämnda förmånerna räknas som inkomst när kompletteringsbeloppet efter att lagändringen har trätt i kraft justeras av någon annan orsak på basis av 17 § familjepensionslagen.

I 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen föreskrivs om indexnivån på de markbelopp som anges i lagen. Indexnivån skall motsvara den tidigare indexnivån, dvs. det poängtal för folkpensionsindex som gällde i mars 1981.

1.6. Lagen om vårdbidrag för barn

2 a §. Till paragrafen skall fogas ett nytt 2 mom. i vilket anges beloppet av det minsta vårdbidrag för barn som får betalas ut. År 1998 är beloppet av vårdbidraget 414 mk per månad. Vårdbidraget kan betalas förhöjt till 967 mk eller som specialvårdbidrag 1796 mk per månad. Från vårdbidraget kan med stöd av 2 a § 1 mom. avdras en motsvarande förmån som betalas ut av en annan stat varvid ett synnerligen litet belopp betalas ut. Med hänsyn till sådana situationer skall bestämmelser tas in om det minsta belopp av ett vårdbidrag för barn som kan betalas ut. Bidraget skall uppgå till 31 mk per månad enligt nivån på folkpensionsindex för 1998.

Ikraftträdelsebestämmelse. I 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen föreskrivs att det minsta belopp som betalas ut som vårdbidrag för barn skall tillämpas när vårdbidraget för barn nästa gång justeras av någon annan orsak.

I 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen föreskrivs om indexnivån på de markbelopp som anges i lagen. Indexnivån skall motsvara den tidigare indexnivån, dvs. det poängtal för folkpensionsindex som gällde i januari 1986.

1.7. Lagen om handikappbidrag

2 a §. Det föreslås att en ny 2 a § skall fogas till lagen. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om den tid som en sökande skall vara bosatt i Finland innan han kan beviljas ett handikappbidrag.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs ett undantag från kravet på boendetid enligt 1 mom. Liksom för närvarande skall det finnas en rätt till handikappbidrag utan krav på boende om sjukdomen har brutit ut eller handikappet uppkommit när sökanden varit bosatt i Finland och innan fem år förflutit efter att personen har fyllt 16 år. Paragrafens 1 och 2 mom. motsvarar till denna del 23 § folkpensionslagen, som för närvarande tillämpas på handikappbidrag med stöd av 8 § lagen om handikappbidrag. För att det inte på grund av kravet på boendetid skall uppstå ett avbrott i en handikappförmån för ett barn som flyttat från utlandet föreslås dessutom att ett barn som erhållit vårdbidrag för barn när han fyller 16 år är berättigad till handikappbidrag utan boendekrav fastän sjukdomen har brutit ut eller handikappet har upp-

kommit när barnet varit bosatt utomlands.

8 §. Det föreslås att hänvisningen till 23 § folkpensionslagen slopas i paragrafen eftersom det intagits bestämmelser om detta i 2 a § i den föreslagna lagen.

2. Närmare bestämmelser

Senast i oktober 1998 kommer ett statsrådsbeslut att utfärdas genom vilket den nuvarande tidpunkten för beräkningen av folkpensionsindex tidigareläggs. Folkpensionsindex skall beräknas på basis av ett genomsnittligt levnadskostnadsindex för juli-september i stället för på levnadskostnadsindex för oktober.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft vid ingången av 1999. Vid beräkningen av de pensionssuppgifter som används vid förskottsinnehållningen 1999 kommer vid behov uppskattningar av det folkpensionsindex som skall fastställas för 1999 att användas.

4. Lagstiftningsordning

I 15 a § regeringsformen ingår bestämmelser om var och ens rätt till en oundgänglig utkomst. Enligt paragrafens 2 mom. garanteras var och en genom lag rätt att få sin grundläggande utkomst tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av en försörjare.

I propositionen föreslås att en indexjustering genom ett riksdagsbeslut skall genomföras i fråga om sådana förmåner som stod utanför indexjusteringen 1996-1998, vårdbidraget för pensionstagare, vårdbidraget för barn och handikappbidraget. Förslaget innebär jämfört med den nuvarande situationen en förbättring för dem som erhåller de nämnda förmånerna.

Den försvagning av stödtagarnas situation som de föreslagna ändringarna medför blir obetydliga. Att rehabiliteringsersättningar föreslås bli beaktade när folkpensionen, efterlevandepensionens kompletteringsbelopp och bostadsbidraget för pensionstagare fastställs kommer att ha den största betydelsen. Ju större rehabiliteringsersättningen är i desto högre grad kommer den att påverka beloppet av den förmån som söks. Den förmån som söks kommer helt att förvägras om er-

sättningsbeloppet är kännbart. Rehabiliteringsersättningen skall minska t.ex. folkpensionen på samma sätt som en motsvarande arbetspensionsinkomst. Avsikten är att olika inkomsttagargrupper skall försättas i en så likvärdig ställning som möjligt. Genom förfarandet äventyras inte den grundläggande

utkomsten för dem som erhåller de minsta inkomsterna dvs. små rehabiliteringsersättningar. Propositionen kan sålunda behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 1 a § lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 1 a § lagen den 8 juni 1956 om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/1956), sådant detta lagrum lyder i lag 1496/1995, ett nytt 2 mom. som följer:

1 a §

— — — — —
Vid beräkningen av förändringen i levnadskostnaderna beaktas inte i fråga om de förmåner som avses i 1 mom. den stegring i levnadskostnaderna som inträffat från oktober 1994 till oktober 1997.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 18 december 1995 om ändring av folkpensionslagen (1491/1995), sådant det lyder i lag 980/1996, som följer:

— — — — —
Basdel och tilläggsdel som har börjat innan denna lag trädde i kraft betalas enligt den lag som gällde vid ikraftträdandet. Om pensionen inte omfattar tilläggsdel, är basdelens fulla belopp 2 316 mark om året från och med den 1 januari 1996 eller från den

tidpunkt då tilläggsdelen upphör. Detta pensionsbelopp sänks med 20 procent den 1 februari 1997 och den 1 februari 1998. Pensionen sänks vidare med 17,3 procent från och med den 1 januari 1999, med 20 procent från och med den 1 januari 2000 och den 1 januari 2001 samt med 2,7 % procent

från och med den 1 januari 2002. Statsrådet kan sänka ovan nämnda minskning för sådana pensionstagare, hos vilka nettobeloppet av den beräknade totala pensionen skulle minska på grund av att de indexförhöjningar som fastställts med stöd av 9 § lagen om pension för arbetstagare och lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnads-kostnaderna sammanlagt blir mindre än beloppet av den årliga minskning av folkpensionen som avses i denna lag. På motsvarande sätt kan statsrådet senare öka minskningen i fråga. Procentbeloppet uträknas i början av februari 1997 och 1998 samt därefter i början av varje år på ovan nämnda 2 316 mark med beaktande av folkpensionernas indexbundenhet. På ovan nämnda sätt förfars även då en pension som beviljats för

viss tid och som börjat före ikraftträdandet förlängs eller arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension ändras till ålderdomspension. Ett skriftligt beslut om ändring av basdelen så att den från och med den 1 januari 1996 börjar överensstämma med denna ikraftträdelsebestämmelse ges endast på begäran.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har räknats ut.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av 26 § folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 26 § 1 mom. folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956), sådant det lyder i lag 986/1988, 1491/1995 och 979/1996, en ny 3 a-punkt som följer:

26 §

Vid fastställande av folkpension beaktas till personen varaktigt utgående

3 a) olycksfallspension eller livränta enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) samt ersättning för inkomstbortfall och invalidpension enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991);

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

Lagen tillämpas i de fall då den förmån som avses i 26 § 1 mom. 3 a-punkten börjar den 1 januari 1999 eller därefter.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av 6 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) det inledande stycket i 6 § 2 mom. samt 6 § 2 mom. 5, 10 och 12 punkten,

av dessa det inledande stycket i 6 § 2 mom. sådant det lyder i lag 112/1982, 6 § 2 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 1488/1995, 10 punkten sådan den lyder i lag 985/1994 och 12 punkten sådan den lyder i lag 981/1996, som följer:

6 §

Som årsinkomst räknas likväl inte (*prioriterade inkomster*)

5) förmån som för återställande eller förbättrande av arbets- eller förvärvsförmågan betalas för rehabiliterings- eller utbildningstid, med undantag för rehabiliteringsstöd enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, dagpenning, olycksfallspension och livränta enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) samt ersättning för inkomstbortfall och invalidpension enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991);

10) vårdarvode som grundar sig på ett sådant avtal om närståendevård som avses i 27 b § socialvårdslagen;

12) en förmån som betalas från utlandet och som motsvarar de förmåner som anges

som prioriterad inkomst i 2, 3, 4, 4 a samt 5—11 punkten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

En förmån som avses i 6 § 2 mom. 5 punkten i denna lag och ges enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring samt enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen skall räknas som inkomst i enlighet med denna lag om förmånen börjar den 1 januari 1999 eller därefter.

Om en person får bostadsbidrag när denna lag träder i kraft, skall bidrag för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) eller förmån enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) beaktas som inkomst när bostadsbidraget efter att denna lag har trätt i kraft justeras av någon annan orsak på basis av 8 §.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag

om ändring av familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/1969) det inledande stycket i 15 b § 3 mom., 15 b § 3 mom. 9, 10 och 12 punkten samt 30 § 1 mom. 4 och 5 punkten, dessa lagrum sådana de lyder, det inledande stycket i 15 b § 3 mom. och 15 b § 3 mom. 9 punkten i lag 1489/1995, 10 punkten i lag 982/1994 och 12 punkten i lag 982/1996, 30 § 1 mom. 4 punkten i lag 104/1990 och 5 punkten i lag 1550/1993, samt

fogas till 28 §, sådan den lyder i nämnda lag 104/1990 och i lag 947/1992, ett nytt 4 mom. samt till 30 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lagar 104/1990 och 1550/1993 samt i lag 982/1996, en ny 6 och 7 punkt som följer:

15 b §

Som årsinkomst räknas likväl inte (*prioriterade inkomster*)

9) förmån som för återställande eller förbättrande av arbetsförmågan eller förvärvsförmågan betalas för rehabiliterings- eller utbildningstid, med undantag för rehabiliteringsstöd enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, dagpenning, olycksfallspension och livränta enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) samt ersättning för inkomstbortfall och invalidpension enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991);

10) vårdtillägg för stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996);

12) pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal som är bindande för Finland, samt en förmån som betalas från utlandet och motsvarar de förmåner som anges som prioriterad inkomst i 2—5, 7—9 och 11 punkten.

28 §

Barnpensionens grundbelopp och kompletteringsbelopp betalas inte ut, om deras sammanlagda belopp är mindre än 15 mark per månad.

30 §

Efterlevandepensionens kompletteringsbelopp bestäms enligt 15 b, 15 d och 15 f §§. Av pensionstagarens arbetsinkomst beaktas dock endast 60 procent när årsinkomsten fastställs. Som arbetsinkomst anses löneinkomst samt den del av inkomst av rörelse, yrke, gårdsbruk eller någon annan förvärvsverksamhet som skall anses som skälig ersättning för det arbete som har utförts i ovan avsedd förvärvsverksamhet. Som arbetsinkomst betraktas också

4) arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93),

5) dagpenning på grund av arbetsoförmåga eller någon därmed jämförbar ersättning för förlorad förvärvsinkomst, om ersättningen betalas för ett år eller en kortare tid dock inte dagpenning enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring och inte heller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

6) förmån enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) samt annan förmån som ersätter inkomstbortfall och betalas för utbildningstiden, samt

7) vårdpenning och partiell vårdpenning inom stödet för hemvård av barn och vårdpenning och vårdtillägg inom stödet för privat vård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn samt kommundillägg.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

De förmåner som avses i 15 b § 3 mom. 9 punkten i denna lag och ges enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring samt enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen skall räknas som inkomst i enlighet med denna lag om förmånen börjar den 1 januari 1999 eller därefter.

Om ett barn får pension när denna lag träder i kraft, skall 28 § 4 mom. tillämpas när pensionen efter att lagen har trätt i kraft justeras nästa gång av någon annan orsak.

Om en person får efterlevandepensionens kompletteringsbelopp när denna lag träder i

kraft, skall stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn eller en förmån enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning beaktas som inkomst när kompletteringsbeloppet efter att denna lag har trätt i kraft justeras av någon annan orsak på basis av 17 § familjepensionslagen.

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

6.

Lag

om ändring av 2 a § lagen om vårdbidrag för barn

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 2 a § lagen den 4 juli 1969 om vårdbidrag för barn (444/1969), sådant detta lagrum lyder i lag 550/1993, ett nytt 2 mom. som följer:

2 a §

Vårdbidrag betalas inte ut om dess belopp är mindre än 22 mark per månad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

Om ett barn får vårdbidrag när denna lag

träder i kraft, skall 2 a § 2 mom. tillämpas när vårdbidraget efter att denna lag har trätt i kraft justeras nästa gång av någon annan orsak.

Det belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i januari 1986 har beräknats.

7.

Lag**om ändring av lagen om handikappbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/1988) 8 §, sådan den lyder i lag 985/1996, samt

fogas till lagen en ny 2 a § som följer:

2 a §

En i Finland bosatt finsk medborgare har rätt till handikappbidrag, om han efter att ha fyllt 16 år har varit bosatt i Finland i minst tre år. En person som inte är finsk medborgare har rätt till handikappbidrag om han efter att ha fyllt 16 år har varit bosatt i Finland oavbrutet i minst fem år omedelbart innan förmånen börjar.

En person har dock utan hinder av det i 1 mom. angivna kravet på tre eller fem års boende rätt till handikappbidrag, om sjukdomen har brutit ut eller handikappet har uppkommit när han varit bosatt i Finland och innan det har förflutit fem år från det att han fyllt 16 år eller om han när han fyller 16 år

får vårdbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn (444/1969).

8 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 1 d, 35—39, 39 b, 40, 42, 43, 44—46, 67, 69 och 75 §, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 83 a, 84—86, 88 och 88 a § folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/1956).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

Helsingfors den 25 september 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister
Sinikka Mönkäre

2.

Lag

om ändring av ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 18 december 1995 om ändring av folkpensionslagen (1491/1995), sådant det lyder i lag 980/1996, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Basdel och tilläggsdel som har börjat innan denna lag trädde i kraft betalas enligt den lag som gällde vid ikraftträdandet. Om pensionen inte omfattar tilläggsdel, är basdelens fulla belopp 2 316 mark om året från och med den 1 januari 1996 eller från den tidpunkt då tilläggsdelen upphör. Detta pensionsbelopp minskas med 20 procent den 1 februari 1997 och därefter vid ingången av februari varje år. Statsrådet kan sänka ovan nämnda minskning för sådana pensionstagare, hos vilka nettobeloppet av den beräknade totala pensionen skulle minska på grund av att de indexförhöjningar som fastställts med stöd av 9 § lagen om pension för arbetstagare och lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna sammanlagt blir mindre än beloppet av den årliga minskning av folkpensionen som avses i denna lag. På motsvarande sätt kan statsrådet senare öka minskningen i fråga. Procentbeloppet uträknas i början av februari varje år på ovan nämnda 2 316 mark med beaktande av folkpensionernas indexbundenhet. På ovan nämnda sätt förfars även då en pension som beviljats för viss tid och som börjat före ikraftträdandet förlängs eller arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension ändras till ålderdomspension. Ett skriftligt beslut om ändring av basdelen så att den från och med den 1 januari 1996 börjar överensstämma med detta ikraftträdelsestadgande ges endast på begäran.

Basdel och tilläggsdel som har börjat innan denna lag trädde i kraft betalas enligt den lag som gällde vid ikraftträdandet. Om pensionen inte omfattar tilläggsdel, är basdelens fulla belopp 2 316 mark om året från och med den 1 januari 1996 eller från den tidpunkt då tilläggsdelen upphör. Detta pensionsbelopp *sänks* med 20 procent den 1 februari 1997 och *den 1 februari 1998. Pensionen sänks vidare med 17,3 procent från och med den 1 januari 1999, med 20 procent från och med den 1 januari 2000 och den 1 januari 2001 samt med 2,7 % procent från och med den 1 januari 2002.* Statsrådet kan sänka ovan nämnda minskning för sådana pensionstagare, hos vilka nettobeloppet av den beräknade totala pensionen skulle minska på grund av att de indexförhöjningar som fastställts med stöd av 9 § lagen om pension för arbetstagare och lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna sammanlagt blir mindre än beloppet av den årliga minskning av folkpensionen som avses i denna lag. På motsvarande sätt kan statsrådet senare öka minskningen i fråga. Procentbeloppet uträknas i början av februari 1997 och 1998 samt därefter i början av varje år på ovan nämnda 2 316 mark med beaktande av folkpensionernas indexbundenhet. På ovan nämnda sätt förfars även då en pension som beviljats för viss tid och som börjat före ikraftträdandet förlängs eller arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

invaliditetspension ändras till ålderdomspension. Ett skriftligt beslut om ändring av basdelen så att den från och med den 1 januari 1996 börjar överensstämma med denna ikraftträdelsebestämmelse ges endast på begäran.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har räknats ut.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av 6 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) det inledande stycket i 6 § 2 mom. samt 6 § 2 mom. 5, 10 och 12 punkten,

av dessa det inledande stycket i 6 § 2 mom. sådant det lyder i lag 112/1982, 6 § 2 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 1488/1995, 10 punkten sådan den lyder i lag 985/1994 och 12 punkten sådan den lyder i lag 981/1996, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

6 §

Som årsinkomst räknas likväl inte:

Som årsinkomst räknas likväl inte (*prioriterade inkomster*)

5) förmån som för återställande eller förbättrande av arbets- eller förvärvsförmågan betalas för rehabiliterings- eller utbildningstid, med undantag för rehabiliteringsstöd enligt en lag som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, pensionsregle-

5) förmån som för återställande eller förbättrande av arbets- eller förvärvsförmågan betalas för rehabiliterings- eller utbildningstid, med undantag för rehabiliteringsstöd enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. la-

Gällande lydelse

mente eller pensionsstadga, inte heller förmån som betalas enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90);

Föreslagen lydelse

gen om pension för arbetstagare, dagpenning, olycksfallspension och livränta enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) samt ersättning för inkomstbortfall och invalidpension enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991);

10) stöd för hemvård av barn, partiellt stöd för hemvård enligt lagen om stöd för hemvård av barn (797/92) eller vårdarvode som grundar sig på avtal om närståendevård som avses i 27 b § socialvårdslagen;

10) vårdarvode som grundar sig på ett sådant avtal om närståendevård som avses i 27 b § socialvårdslagen;

12) en förmån som betalas från utlandet och motsvarar de förmåner som avses i 2, 3, 4, 4 a samt 5—11 punkten.

12) en förmån som betalas från utlandet och som motsvarar de förmåner som anges som prioriterad inkomst i 2, 3, 4, 4 a samt 5—11 punkten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

En förmån som avses i 6 § 2 mom. 5 punkten i denna lag och ges enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring samt enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen skall räknas som inkomst i enlighet med denna lag om förmånen börjar den 1 januari 1999 eller därefter.

Om en person får bostadsbidrag när denna lag träder i kraft, skall bidrag för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) eller förmån enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) beaktas som inkomst när bostadsbidraget efter att denna lag har trätt i kraft justeras av någon annan orsak på basis av 8 §.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag

om ändring av familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/1969) det inledande stycket i 15 b § 3 mom., 15 b § mom. 9, 10 och 12 punkten samt 30 § 1 mom. 4 och 5 punkten,

dessas lagrum sådana de lyder, det inledande stycket i 15 b § 3 mom. och 15 b § 3 mom. 9 punkten i lag 1489/1995, 10 punkten i lag 982/1994 och 12 punkten i lag 982/1996, 30 § 1 mom. 4 punkten i lag 104/1990 och 5 punkten i lag 1550/1993, samt

fogas till 28 §, sådan den lyder i nämnda lag 104/1990 och i lag 947/1992, ett nytt 4 mom. samt till 30 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lagar 104/1990 och 1550/1993 samt i lag 982/1996, en ny 6 och 7 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 b §

Som årsinkomst räknas likväl inte:

Som årsinkomst räknas likväl inte (*prioriterade inkomster*)

9) förmån som för återställande eller förbättrande av arbets- eller förvärvsförmågan betalas för rehabiliterings- eller utbildningstid, med undantag för rehabiliteringsstöd enligt en lag som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, pensionsreglemente eller pensionsstadga, *inte heller förmån som betalas enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxen-utbildning (763/90),*

9) förmån som för återställande eller förbättrande av arbetsförmågan eller förvärvsförmågan betalas för rehabiliterings- eller utbildningstid, med undantag för rehabiliteringsstöd enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, dagpenning, olycksfallspension och livränta enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) samt ersättning för inkomstbortfall och invalidpension enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991);

10) stöd för hemvård av barn eller partiellt stöd för hemvård enligt lagen om stöd för hemvård av barn (797/92),

10) *vårdtillägg* för stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och *privat vård av barn (1128/1996);*

12) pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal som är bindande för Finland.

12) pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal som är bindande för Finland, *samt en förmån som betalas från utlandet och mot-*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

svarar de förmåner som anges som prioriterad inkomst i 2—5, 7—9 och 11 punkten.

28 §

Barnpensionens grundbelopp och kompletteringsbelopp betalas inte ut, om deras sammanlagda belopp är mindre än 15 mark per månad.

30 §

Efterlevandepensionens kompletteringsbelopp bestäms enligt 15 b, 15 d och 15 f §§. Av pensionstagarens arbetsinkomst beaktas dock endast 60 procent när årsinkomsten fastställs. Som arbetsinkomst anses löneinkomst samt den del av inkomst av rörelse, yrke, gårdsbruk eller någon annan förvärvsverksamhet som skall anses som skälig ersättning för det arbete som har utförts i ovan avsedd förvärvsverksamhet. Som arbetsinkomst betraktas också

30 §

Efterlevandepensionens kompletteringsbelopp bestäms enligt 15 b, 15 d och 15 f §§. Av pensionstagarens arbetsinkomst beaktas dock endast 60 procent när årsinkomsten fastställs. Som arbetsinkomst anses löneinkomst samt den del av inkomst av rörelse, yrke, gårdsbruk eller någon annan förvärvsverksamhet som skall anses som skälig ersättning för det arbete som har utförts i ovan avsedd förvärvsverksamhet. Som arbetsinkomst betraktas också

4) arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93), *samt*

5) dagpenning på grund av arbetsoförmåga eller någon därmed jämförbar ersättning för förlorad förvärvsinkomst, om ersättningen betalas för ett år eller en kortare tid.

4) arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93),

5) dagpenning på grund av arbetsoförmåga eller någon därmed jämförbar ersättning för förlorad förvärvsinkomst, om ersättningen betalas för ett år eller en kortare tid *dock inte dagpenning enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring och inte heller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,*

6) *förmån enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990) samt annan förmån som ersätter inkomstbortfall och betalas för utbildningstiden, samt*

7) *vårdpenning och partiell vårdpenning inom stödet för hemvård av barn och vårdpenning och vårdtillägg inom stödet för privat vård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn samt kommundillägg.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

De förmåner som avses i 15 b § 3 mom. 9 punkten i denna lag och ges enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring samt enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen skall räknas som inkomst i enlighet med denna lag om förmånen börjar den 1 januari 1999 eller därefter.

Om ett barn erhåller pension när denna lag träder i kraft, skall 28 § 4 mom. tillämpas när pensionen efter att lagen har trätt i kraft justeras nästa gång av någon annan orsak.

Om en person får efterlevandepensionens kompletteringsbelopp när denna lag träder i kraft, skall stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn eller en förmån enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning beaktas som inkomst när kompletteringsbeloppet efter att denna lag har trätt i kraft justeras av någon annan orsak på basis av 17 § familjepensionslagen.

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindex enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

7.

Lag

om ändring av lagen om handikappbidrag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/1988) 8 §, sådan den lyder i lag 985/1996, samt
fogas till lagen en ny 2 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

En i Finland bosatt finsk medborgare har rätt till handikappbidrag, om han efter att ha fyllt 16 år har varit bosatt i Finland i minst tre år. En person som inte är finsk medborgare har rätt till handikappbidrag om han efter att ha fyllt 16 år har varit bosatt i Finland oavbrutet i minst fem år omedelbart

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

innan förmånen börjar.

En person har dock utan hinder av det i 1 mom. angivna kravet på tre eller fem års boende rätt till handikappbidrag, om sjukdomen har brutit ut eller handikappet har uppkommit när han varit bosatt i Finland och innan det har förflutit fem år från det att han fyllt 16 år eller om han när han fyller 16 år får vårdbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn (444/1969).

8 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 1 d, 23, 35—39, 39 b, 40, 42, 43, 44—46, 67, 69 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 83 a, 84—86, 88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

8 §

Om inte något annat bestäms i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 1 d, 35—39, 39 b, 40, 42, 43, 44—46, 67, 69 och 75 §, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 83 a, 84—86, 88 och 88 a § folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/1956).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.
